

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

20 janvier 2012

**PROJET DU BUDGET
GÉNÉRAL DES DÉPENSES
pour l'année budgétaire 2012**

AVIS
à la commission des Finances
et du Budget

**sur la section 46 –
SPP Politique scientifique**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'ÉCONOMIE, DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE,
DE L'ÉDUCATION, DES INSTITUTIONS
SCIENTIFIQUES ET CULTURELLES NATIONALES,
DES CLASSES MOYENNES
ET DE L'AGRICULTURE

PAR
MME **Katrin JADIN**

SOMMAIRE

Page

I. Exposé introductif du ministre des Entreprises publiques, de la Politique scientifique et de la Coopération au développement, chargé des Grandes Villes	3
II. Discussion	8
III. Votes	16

Documents précédents:

Doc 53 **1944/ (2011/2012):**

- 001: Projet du budget général des Dépenses (première partie).
- 002: Projet du budget général des Dépenses (deuxième partie).
- 003: Erratum.
- 004 à 006: Amendements.
- 007 à 011: Rapports.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

20 januari 2012

**ONTWERP VAN
ALGEMENE UITGAVENBEGROTING
voor het begrotingsjaar 2012**

ADVIES
aan de commissie voor de Financiën
en de Begroting

**over sectie 46 –
POD Wetenschapsbeleid**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR HET BEDRIJFSLEVEN,
HET WETENSCHAPSBELEID, HET ONDERWIJS,
DE NATIONALE WETENSCHAPPELIJKE EN CULTURELE
INSTELLINGEN, DE MIDDENSTAND
EN DE LANDBOUW
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Katrin JADIN**

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzetting door de minister van Overheidsbedrijven, Wetenschapsbeleid en Ontwikkelingsamenwerking, belast met Grote Steden	3
II. Bespreking.....	8
III. Stemmingen	16

Voorgaande documenten:

Doc 53 **1944/ (2011/2012):**

- 001: Ontwerp van Algemene Uitgavenbegroting (eerste deel).
- 002: Ontwerp van Algemene Uitgavenbegroting (tweede deel).
- 003: Erratum.
- 004 tot 006: Amendementen.
- 007 tot 011: Verslagen.

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Liesbeth Van der Auwera

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Peter Dedecker, Peter Luykx, Karel Uyttersprot, Flor Van Noppen
PS	Isabelle Emmery, Julie Fernandez Fernandez, Olivier Henry, Karine Lalieux
MR	Katrin Jadin, Valérie Warzee-Caverenne
CD&V	Leen Dierick, Liesbeth Van der Auwera
sp.a	Ann Vanheste
Ecolo-Groen	Kristof Calvo
Open Vld	Willem-Frederik Schiltz
VB	Peter Logghe
cdH	Joseph George

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Minneke De Ridder, Zuhal Demir, Jan Van Esbroeck, Steven Vandeput, Bert Wollants
Colette Burgeon, Valérie Déom, Laurent Devin, Anthony Dufrane, Linda Musin
David Clarinval, Corinne De Permentier, Olivier Destrebecq
Jenne De Potter, Nathalie Muylle, Jef Van den Bergh
Caroline Gennez, Bruno Tobback
Meyrem Almaci, Ronny Balcaen
Mathias De Clercq, Frank Wilrycx
Hagen Goyvaerts, Barbara Pas
Christophe Bastin, Marie-Martine Schyns

N-VA	:	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>	Abréviations dans la numérotation des publications:	Afkortingen bij de nummering van de publicaties:
PS	:	<i>Parti Socialiste</i>	DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
MR	:	<i>Mouvement Réformateur</i>	QRVA:	Questions et Réponses écrites
CD&V	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>	CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
sp.a	:	<i>socialistische partij anders</i>	CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
Ecolo-Groen	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>	CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
Open Vld	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>	PLEN:	Séance plénière
VB	:	<i>Vlaams Belang</i>	COM:	Réunion de commission
cdH	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>	MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)
FDF	:	<i>Fédéralistes Démocrates Francophones</i>		
LDD	:	<i>Lijst Dedecker</i>		
MLD	:	<i>Mouvement pour la Liberté et la Démocratie</i>		

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be e-mail : publications@lachambre.be	Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné la section 46 – SPP Politique scientifique du projet du budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 2012 (DOC 53 1944/ 2), ainsi que la note de politique générale et la justification y afférentes (DOC 53 1945/021 et 1964/021) lors de sa réunion du mardi 10 janvier 2012.

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DU MINISTRE DES ENTREPRISES PUBLIQUES, DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE ET DE LA COOPÉRATION AU DÉVELOPPEMENT, CHARGÉ DES GRANDES VILLES

La Politique scientifique fédérale est un département d'une très grande richesse. Ses missions sont décrites de façon exhaustive dans les documents budgétaires, mais le ministre croit intéressant, à l'occasion de cette première réunion de la Commission, de les décrire succinctement.

Tout d'abord, le département conçoit et met en œuvre des programmes de recherche dans de nombreux domaines: développement durable, société et avenir, mais aussi recherche fondamentale.

Ensuite, par l'intermédiaire des 10 établissements scientifiques fédéraux qui en relèvent, le SPP Politique scientifique conserve et valorise un patrimoine considérable, estimé voici plusieurs années à 6,2 milliards d'euros. Ce patrimoine constitue également un "matériau" pour des recherches de haut niveau menées au sein de ces Institutions.

Par ailleurs, le SPP gère la participation belge à l'Agence Spatiale Européenne (ESA). L'importance de cette participation, issue d'une grande tradition spatiale de notre pays, nous classe à la 6e place des contributeurs à l'ESA.

Parallèlement au secteur spatial, c'est aussi le SPP "Politique scientifique" qui, avec le SPF Économie, aide les entreprises du secteur aéronautique qui participent aux programmes d'Airbus, par le biais d'un système d'avances récupérables.

Au-delà des 10 établissements scientifiques fédéraux, 3 services de l'État à gestion séparée relèvent de la Politique scientifique fédérale: il s'agit du "Service d'Information Scientifique et Technique" (SIST) qui réalise du courtage de données scientifiques, de "Belnet", fournisseur d'accès et de services Internet pour les Universités, Centres de recherche, Administrations, ...

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft sectie 46 – POD Wetenschapsbeleid van het ontwerp van Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2012 (DOC 53 1944/ 2), alsook de daaraan gerelateerde beleidsnota en verantwoording (DOC 53 1945/21 en 1964/21) besproken tijdens haar vergadering van dinsdag 10 januari 2011.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE MINISTER VAN OVERHEIDSBEDRIJVEN, WETENSCHAPSBELEID EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, BELAST MET GROTE STEDEN

Het Federaal Wetenschapsbeleid is een departement dat heel wat aspecten omvat. Hoewel de taken ervan uitvoerig in de begrotingsdocumenten worden beschreven, acht de minister het interessant ze ter gelegenheid van deze eerste commissievergadering bondig te beschrijven.

In de eerste plaats concipieert en voert het departement onderzoeksprogramma's uit op verschillende gebieden, te weten duurzame ontwikkeling, samenleving en toekomst, alsook fundamenteel onderzoek.

Via de tien federale wetenschappelijke instellingen die eronder ressorteren, bewaart en valoriseert de POD Wetenschapsbeleid vervolgens een aanzienlijk patrimonium dat nu al verscheidene jaren op 6,2 miljard euro wordt geraamd en dat ook een instrument vormt waarmee in die instellingen toponderzoek wordt verricht.

De POD beheert daarnaast ook de bijdrage van ons land tot de Europese ruimtevaartorganisatie (ESA). Dankzij de omvang van die bijdrage, een schakel in een lange ruimtevaarttraditie, bezet België de zesde plaats onder de landen die tot de ESA bijdragen.

Naast de ruimtevaartsector ondersteunt de POD Wetenschapsbeleid, samen met de FOD Economie, de luchtvaartbedrijven die aan de Airbusprogramma's deelnemen, via een systeem van terugvorderbare voorschotten.

Afgezien van de tien federale wetenschappelijke instellingen ressorteren drie staatsdiensten met afzonderlijk beheer onder het Federaal Wetenschapsbeleid; het gaat om de "Dienst voor Wetenschappelijke en Technische Informatie" (DWTI), die bemiddelt bij de terbeschikkingstelling van wetenschappelijke gegevens, om "Belnet", een *provider* van internetdiensten aan de

et du Secrétariat Polaire, organe de gestion de la Station Antarctique belge.

Le SPP est également en charge des compétences résiduelles en matière d'enseignement.

Le champ d'action est donc très large et très protéiforme: du Musée Magritte à la météorologie, en passant par les Collections des micro-organismes, la Station Antarctique ou la Bibliothèque Royale... le SPP Politique scientifique est ce que l'on pourrait appeler un véritable "ministère de la Civilisation".

*

Le ministre entame ensuite ses projets pour 2012: il débute par les établissements scientifiques fédéraux et plus particulièrement par la digitalisation de leurs collections. Bibliothèque Royale, Archives générales du Royaume, mais aussi Institut Royal des Sciences Naturelles, Musée Royal de l'Afrique Centrale, Institut Royal du Patrimoine Artistique, Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique et Musées Royaux d'Art et d'Histoire... autant d'établissements scientifiques fédéraux qui conservent de très importantes collections de livres, mais aussi d'objets en tous genres. Afin d'assurer la conservation de certains contenus menacés par les effets du temps, mais aussi dans un souci d'assurer une meilleure diffusion et une meilleure accessibilité du patrimoine, un plus grand rayonnement de nos collections, un plan de digitalisation est en cours. Ce plan, bien qu'important, n'est pas d'une dimension suffisante, loin s'en faut, pour numériser toutes les œuvres qui doivent l'être. Un plan plus ambitieux doit être lancé.

Le gouvernement précédent a retenu l'option d'un partenariat public-privé afin de mobiliser les moyens nécessaires pour mener à bien ce grand chantier. Le ministre analyse en ce moment le dossier préparé par l'administration afin notamment de vérifier sa solidité juridique. Il prendra attitude très rapidement. En attendant, il a reporté le terme opérationnel des 8 projets en cours dans les établissements et à la "Cinematek". Cela permettra de conserver le personnel en fonction et d'assurer la jointure avec le PPP.

Autre grand chantier en cours, au sein d'un seul établissement, cette fois, la rénovation du Musée Royal de l'Afrique Centrale. À la fin de l'année, ce musée sera fermé pour 3 ans. La rénovation du bâtiment public devrait s'achever à la mi-2015. Les sections scienti-

universiteiten, onderzoekscentra, overheidsdiensten enzovoort, alsmede om het Poolsecretariaat, de beheersinstantie van de Belgische Zuidpoolbasis.

Voorts is de POD belast met de restbevoegdheden inzake onderwijs.

Het werkgebied is dus zeer ruim en veelzijdig, gaande van het Magrittemuseum over de collecties van micro-organismen, de Zuidpoolbasis, de Koninklijke Bibliotheek enzovoort tot meteorologie. De POD Wetenschapsbeleid kan dan ook worden bestempeld als een echt "ministerie van Beschaving".

*

Vervolgens gaat de minister in op zijn plannen voor 2012: eerst heeft hij het over de federale wetenschappelijke instellingen, meer bepaald over de digitalisering van hun collecties. De Koninklijke Bibliotheek van België, het Rijksarchief, het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika, het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium, de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België en de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis zijn even zoveel federale wetenschappelijke instellingen die zeer grote collecties conserveren van niet alleen boeken, maar ook van voorwerpen van allerlei aard. Er wordt een digitaliseringsproject uitgewerkt dat niet alleen bepaalde documentaire bronnen tegen de tand des tijds moet beschermen, maar ook moet bijdragen tot een betere verspreiding en toegankelijkheid van het erfgoed en tot een grotere uitstraling van de erfgoedcollecties. Hoe omvangrijk dat project ook is, het volstaat zeker niet om alle werken te digitaliseren die zouden moeten worden gedigitaliseerd. Een ambitieuzer plan moet worden opgevat.

De vorige regering heeft gekozen voor publiek-private samenwerking om de voor dat grootschalig project vereiste middelen aan te boren. De minister onderzoekt momenteel het dossier dat het bestuur heeft voorbereid, en toetst het meer bepaald op zijn juridische deugdelijkheid. Hij zal daarover heel spoedig een standpunt innemen. In afwachting heeft hij de uitvoeringstermijn voor de acht bestaande projecten bij de federale wetenschappelijke instellingen en het Koninklijk Belgisch Filmarchief ("Cinematek") verlengd. Aldus kan het personeel aan het werk blijven en kan het pad worden geëffend voor publiek-private samenwerking.

Een ander grootschalig project, ditmaal bij één instelling, is de renovatie van het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Eind dit jaar zal dat Museum drie jaar dichtgaan. De renovatie van het voor het publiek toegankelijke gebouw zou medio 2015 klaar moeten

fiques seront également rénovées et le master-plan pour l'ensemble du site devrait être finalisé en 2020. Tous ceux qui ont fait réaliser des travaux dans leur maison comprendront pourquoi le ministre ne s'engagera pas aujourd'hui sur cette date...

Cette rénovation fait suite à de très nombreux chantiers qui ont abouti ces dernières années dans nos Institutions. Le ministre renvoie par exemple à la Galerie des dinosaures ou à la Galerie de l'évolution à L'Institut Royal des Sciences Naturelles, aux zones d'accueil de la Bibliothèque Royale, à l'ouverture récente de plusieurs dépôts d'archives, ou à l'ouverture du Musée Magritte.

Le ministre donnera les impulsions nécessaires afin que ces grands travaux, menés souvent en collaboration avec la Régie des Bâtiments, soient poursuivis et conduisent à rendre nos infrastructures conformes aux exigences des musées modernes. Il songe ici par exemple au Planétarium de l'Observatoire Royal de Belgique qui mériterait une belle rénovation: depuis l'acquisition du planétaire numérique, le fossé de génération entre le bâtiment et l'outil qui y est développé n'est plus défendable.

Il analyse également les projets qui lui sont présentés et qui concernent les établissements du Pôle "Art": essentiellement Musées Royaux des Beaux-Arts et Musées Royaux d'Art et d'Histoire. Il est trop tôt pour se prononcer mais il indique déjà qu'il ne craint pas le caractère innovant de ces projets.

D'une façon plus générale la question du relatif cloisonnement actuel des établissements scientifiques interpelle le ministre. Il lui paraît que d'importants effets d'échelle, que de précieuses économies et que de nécessaires redéploiements de collections pourraient être générés par une réforme profonde du dispositif actuel. IL demandera sans tarder à l'administration de lui fournir une étude détaillée présentant les avantages et inconvénients des différents scénarios.

*
* *

À côté des établissements, la Politique scientifique fédérale conçoit et met en œuvre des programmes de recherche dans différents domaines. Il a cité le développement durable (il s'agit du programme intitulé "La

zijn. De wetenschappelijke afdelingen worden eveneens gerenoveerd; het masterplan voor de hele site zou in 2020 voltooid moeten zijn. Al wie in zijn huis al ooit werkzaamheden heeft laten uitvoeren, zal begrijpen waarom de minister vandaag geen eed durft te zweren op die datum...

Die renovatie is een uitvloeisel van de vele projecten die de voorbije jaren bij de wetenschappelijke instellingen hun beslag kregen. De minister verwijst in dat verband naar de Galerij van de Dinosauriërs en de Galerij van de Evolutie in het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, de onthaalruimtes van de Koninklijke Bibliotheek, de recente opening van verschillende archiefbewaarplaatsen, alsook de opening van het Magritte Museum.

De minister zal voorzien in de nodige stimuli om die grote werkzaamheden, waarvoor doorgaans wordt samengewerkt met de Regie der Gebouwen, voort te zetten en onze instellingen qua infrastructuur in overeenstemming te brengen met de vereisten van de moderne musea. Hij denkt bijvoorbeeld aan het Planetarium van de Koninklijke Sterrenwacht van België, dat onmiskenbaar voor een mooie renovatie in aanmerking komt: sinds het digitaal planetarium er in gebruik is genomen, is het contrast tussen het gebouw en de technologie die binnen wordt tentoongesteld, niet langer te rechtvaardigen.

De minister gaat eveneens in op de projecten die hem worden voorgelegd met betrekking tot de instelling die onder de "pool" Kunst vallen, in het bijzonder de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten en de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis. Hoewel enige uitspraak daarover nu voorbarig kan zijn, vreest de minister niet dat die innovatieprojecten al te ingrijpend zouden zijn.

Meer algemeen verbaast de kwestie van de relatieve verzuiling van de wetenschappelijke instellingen de minister. Hij heeft de indruk dat een grondige hervorming zou kunnen zorgen voor aanzienlijke schaafeffecten, kostbare besparingen en noodzakelijke herschikkingen van verzamelingen. Hij zal de diensten onverwijld vragen hem een gedetailleerde studie te verstrekken van de voor- en nadelen van de uiteenlopende scenario's.

*
* *

Naast de Instellingen zet het federaal wetenschapsbeleid in verschillende domeinen programma's op en voert het die uit. Hij heeft het voorbeeld gegeven van duurzame ontwikkeling (het gaat om het programma

Science pour un Développement durable”), mais aussi les sciences sociales (avec le programme “Société et avenir”) et la recherche fondamentale (avec les “Pôles d’attraction interuniversitaires”).

Le ministre a été chercheur et il est très attaché à cet aspect de ses nouvelles compétences. L’administration lui transmettra sous peu un dossier proposant une refonte complète des programmes. Il s’agit, de créer un “programme-cadre”, unique, et portant sur des thématiques prédéfinies¹.

Les Pôles d’attraction interuniversitaires (PAI), ne feraient évidemment pas partie de ce programme-cadre. Il rappelle qu’une nouvelle phase de 5 ans (2012-2017) vient d’être lancée et que le budget qui y sera consacré est passé de quelque 143 millions d’euros pour la phase VI à quelque 156 millions pour la nouvelle phase (phase VII). Ce programme couvre de très nombreux domaines de la recherche fondamentale et a comme particularité remarquable de rendre obligatoire la collaboration de chercheurs issus notamment d’universités du Nord et du Sud du pays.

La décision de régionaliser le programme a été prise mais elle ne concerne pas la phase VII (2012-2017) qui sera bien lancée et menée à bien.

*
* *

La Politique scientifique fédérale est également gestionnaire de la participation belge à l’Agence Spatiale Européenne (ESA). Cela représente une part considérable des moyens budgétaires du Département, puisque 162 858 000 euros en crédits d’engagement sont prévus à l’initial 2012. Dans ce domaine, on continuera à appliquer la feuille de route du Conseil ministériel de l’ESA qui s’est tenu en novembre 2008 à La Haye.

Le ministre veillera à ce que l’État continue à investir au moins au niveau actuel dans le spatial, tant dans le cadre de l’ESA que dans les projets bilatéraux ou multilatéraux. Nous avons là une tradition belge qui nous situe parmi les grandes nations spatiales et qui conduit

¹ Voici, ces 6 thématiques.
Axe thématique 1: Écosystèmes, biodiversité, histoire de la vie (*sciences de la Terre consacré au vivant*).
Axe thématique 2: Géosystèmes, univers et climat (*sciences de la Terre consacré au non-vivant*).
Axe thématique 3: Patrimoine culturel, historique et scientifique (*contenu des collections*).
Axe thématique 4: Stratégies publiques fédérales.
Axe thématique 5: Grands défis sociétaux
Axe thématique 6: Gestion des collections.

“Wetenschap voor een duurzame ontwikkeling”), maar er zijn ook de sociale wetenschappen (met het programma “Samenleving en Toekomst” en het fundamenteel onderzoek (met de “Interuniversitaire attractiepolen”).

De minister is wetenschappelijk onderzoeker geweest en is zeer gehecht aan dat aspect van zijn nieuwe bevoegdheden. De administratie zal hem binnenkort een dossier overzenden dat een volledige herziening van de programma’s voorstelt. Bedoeling is een enig “kaderprogramma” uit te werken dat op vooraf bepaalde thema’s betrekking heeft¹.

De Interuniversitaire attractiepolen (IAP) zouden uiteraard geen deel uitmaken van dat kaderprogramma. Hij herinnert eraan dat zopas een nieuwe vijfjarige fase van start is gegaan en dat de daaraan gewijde begroting gestegen is van ongeveer 143 miljoen euro voor fase IV naar ongeveer 156 miljoen euro voor de nieuwe fase (fase VII). Dat programma omvat tal van domeinen van het fundamenteel onderzoek en heeft als bijzonder kenmerk dat het onderzoekers van onder meer de universiteiten van het noorden en het zuiden van het land ertoe verplicht samen te werken.

De beslissing het programma te regionaliseren, is genomen, maar ze slaat niet op de fase VII (2012-2017), die wel degelijk zal worden aangevat en tot een goed einde zal worden gebracht.

*
* *

Het Federaal Wetenschapsbeleid beheert ook de Belgische deelname aan de Europese Ruimtevaartorganisatie (ESA). Dat vertegenwoordigt een aanzienlijk deel van de budgettaire middelen van het departement, aangezien het initiële bedrag 2012 in 162 858 000 euro vastleggingskredieten voorziet. Op dat vlak zal men de *roadmap* van de ESA-Ministerraad van november 2008 in Den Haag blijven toepassen.

De minister zal erop toezien dat België op ten minste het huidige niveau in ruimtevaart blijft investeren, zowel in het kader van de ESA als van de bilaterale of multilaterale projecten. Het gaat om een Belgische traditie die ons onder de grote ruimtevaartlanden plaatst en

¹ Het gaat om de volgende 6 thema’s:
1: Ecosystemen, biodiversiteit, geschiedenis van het leven (aan het levende gewijde aardwetenschappen)
2: Geosystemen, universum en klimaat (aan het niet-levende gewijde aardwetenschappen)
3: Cultureel, historisch en wetenschappelijk erfgoed
4: Federale overheidsstrategieën
5: Grote samenlevingsuitdagingen
6: Beheer van de verzamelingen

à la création de plusieurs milliers d'emplois souvent très qualifiés dans les 3 Régions du pays. Il en va de même pour l'aéronautique: le soutien fédéral aux entreprises actives dans ce domaine est fondamental.

Le ministre souligne qu'il est très attaché à la gestion, par le SPP Politique scientifique, de cette compétence "spatiale". Le monde industriel partage son impression selon laquelle l'équipe légère de fonctionnaires du SPP qui gère la compétence est efficace et réactive et qu'elle a prouvé, tout au long des années, qu'elle constituait le dispositif le mieux adapté à la gestion d'une compétence d'une telle complexité. Le ministre analysera à cet égard rapidement, en toute indépendance à l'égard des personnes la façon dont s'articulent le travail du Service spatial du SPP, d'une part, et celui du Haut Représentant à la Politique spatiale et de son équipe, d'autre part.

*
* *

Les compétences du ministre s'étendent également au Continent blanc, puisque de la Politique scientifique fédérale relève le "Secrétariat Polaire" qui est chargé de la gestion des Finances et des aspects matériels de la station "Princess Elisabeth". Ce secrétariat, service de l'État à gestion séparée, vient d'être doté d'un directeur. Comme le prévoit la déclaration gouvernementale, le ministre fera analyser rapidement le fonctionnement et la maintenance de la Base qui a été construite grâce à des fonds tant publics que privés et qui, aujourd'hui, fonctionne grâce à de l'argent public.

*
* *

Le département est en outre chargé de récolter, d'agréger et d'analyser les chiffres de Recherche et Développement (tous niveaux de pouvoir et tous secteurs confondus), et de les transmettre à Eurostat ou à l'OCDE. Le ministre veillera à accompagner le Service dans sa volonté de développer le volet "analyse" du travail de ce Service.

Il est en effet important de disposer d'une image la plus fidèle possible des forces et faiblesses de notre système, notamment pour préparer un plan fédéral de recherche et d'innovation, ou pour proposer les réorientations de notre économie vers des secteurs d'avenir, comme le prévoit la déclaration gouvernementale.

Ces projets ambitieux exigeront une concertation avec les entités fédérées et avec les autres acteurs

die leidt tot het scheppen van verscheidene duizenden vaak hooggekwalficeerde banen in de drie Gewesten van het land. Hetzelfde geldt voor de luchtvaart: de federale steun aan de ondernemingen die op dat domein werkzaam zijn, is van cruciaal belang.

De minister benadrukt dat hij sterk gehecht is aan het beheer van deze "ruimtelijke" bevoegdheid door de POD Wetenschapsbeleid. De industriële wereld deelt zijn indruk dat het kleine team POD-ambtenaren dat de bevoegdheid beheert, doeltreffend en reactief is, en door de jaren heen heeft bewezen dat het het meest geschikte middel vormt voor het beheer van een bevoegdheid van een dergelijke complexiteit. De minister zal in dat opzicht snel en in alle onafhankelijkheid ten aanzien van de betrokkenen analyseren hoe het werk van de divisie Ruimtevaart van de POD enerzijds en van de Hoge Vertegenwoordiger voor het ruimtevaartbeleid en zijn team anderzijds op elkaar zijn afgestemd.

*
* *

De bevoegdheden van de minister strekken zich ook uit tot Antarctica, aangezien het Federaal Wetenschapsbeleid het "Poolsecretariaat" behartigt, dat belast is met het beheer van de financiën en de materiële aspecten van het station "Princess Elisabeth". Bij dat secretariaat, een staatsdienst met een afzonderlijk beheer, werd zopas een directeur benoemd. Zoals in de regeringsverklaring is bepaald, zal de minister snel de werking en het operationeel houden analyseren van de basis die werd gebouwd met zowel publiek als privégeld, en die thans draait op overheidsgeld.

*
* *

Het departement is bovendien belast met de inzameling, samenvoeging en analyse van de onderzoeks- en ontwikkelingsgegevens (alle bestuursniveaus en sectoren samen), en doorzending van die gegevens aan Eurostat of de OESO. De minister zal erop toezien de Dienst te begeleiden in zijn inspanningen om het deel "analyse" van het werk van die Dienst te ontwikkelen.

Het komt er immers op aan een zo getrouw mogelijk beeld te krijgen van de sterktes en de zwakke punten van ons systeem, om zo een federaal plan voor onderzoek en innovatie voor te bereiden of om voorstellen te doen met het oog op de afstemming van onze economie op toekomstgerichte sectoren, zoals in de regeringsverklaring is vastgelegd.

Voor die ambitieuze projecten zal er overleg nodig zijn met de deelgebieden en met de andere federale

fédéraux actifs en matière de recherche, de développement et d'innovation. Il est donc également fondamental d'évaluer le fonctionnement des différentes structures de concertation qui portent des acronymes parfois un peu barbares.

*
* *

Le ministre termine en rappelant l'objectif de Barcelone qui prévoit que les États membres de l'UE consacrent 3 % de leur PIB à la recherche et au développement. Nous en sommes encore assez loin (± 2 % en 2010), même s'il est indéniable que, de ce point de vue là, nous avons bien résisté la crise.

Il ajoute que l'État fédéral, au-delà de l'effort qu'il mène à travers le Département de la Politique scientifique et de quelques autres SPF comme la Santé publique, accorde des exonérations de précompte professionnel pour les chercheurs engagés par les entreprises, universités, fonds de recherche, ... et qu'en volume, le montant (manque à gagner fiscal) que représentent ces exonérations est comparable au budget du Département dont le ministre a la charge. Comme le veut l'accord de gouvernement, le ministre maintiendra, voire renforcera, ce mécanisme dont il faut savoir qu'il n'est pas pris en compte dans le calcul du pourcentage du PIB consacré à la Recherche et au Développement.

II. — DISCUSSION

A. Questions et observations des membres

M. Peter Dedecker (N-VA) regrette que le ministre Magnette ne s'en tienne pas, lui non plus, l'intention, pourtant annoncée à grands fracas dans l'accord de gouvernement, de chaque ministre de se présenter devant la commission parlementaire compétente dans les six semaines suivant sa prestation de serment. Il s'agit pourtant d'un département dont le personnel compte quelque trois mille membres et il serait plus que souhaitable d'en avoir une vision et une présentation cohérente.

En ce qui concerne le programme de recherche et de développement d'Airbus, le ministre propose une économie ramenant ce poste de 24 à 14 millions d'euros. Une économie aussi radicale risque toutefois d'avoir un impact sur la croissance économique, dans la mesure où la recherche et le développement sont une condition pour une croissance économique durable. Pourquoi cette économie?

instanties die zich toelleggen op onderzoek, ontwikkeling en innovatie. Vandaar ook het heel groot belang om de werking van de verschillende overlegstructuren, die soms achter vreemd aandoende acroniemen schuilgaan, te evalueren.

*
* *

Tot slot herinnert de minister aan de doelstelling van Barcelona waarin is vastgelegd dat de EU-lidstaten 3 % van hun BBP aan onderzoek en ontwikkeling dienen te besteden. Daar zijn wij nog vrij ver van verwijderd (± 2 % in 2010), hoewel niet te ontkennen valt dat wij vanuit dat gezichtspunt de crisis goed hebben doorstaan.

Hij voegt eraan toe dat de federale Staat, naast zijn inspanningen via het departement Wetenschapsbeleid en enkele andere FOD's zoals Volksgezondheid, vrijstellingen van bedrijfsvoorheffing toekent voor onderzoekers die door bedrijven, universiteiten, onderzoeksfondsen enzovoort in dienst worden genomen, en dat het bedrag van die vrijstellingen (ontvangstenderving voor de fiscus) te vergelijken is met het budget van het departement waarvoor hij bevoegd is. Zoals vastgelegd in het regeerakkoord zal de minister dat mechanisme, dat nota bene niet in aanmerking wordt genomen bij de berekening van het percentage van het BBP dat aan onderzoek en ontwikkeling wordt besteed, behouden of zelfs versterken.

II. — BESPREKING

A. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer Peter Dedecker (N-VA) betreurt dat ook minister Magnette zich blijkbaar niet houdt aan de nochtans met veel bombarie in het regeerakkoord aangekondigde intentie om de ministers binnen de zes weken na hun eedaflegging zichzelf voor te laten stellen in de bevoegde parlementaire commissie. Nochtans gaat het om een departement met zowat drieduizend personeelsleden en zou een coherente visie en voorstelling daarvan meer dan wenselijk zijn.

Inzake het onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma van Airbus stelt de minister een besparing voor van 25 naar 14 miljoen euro. Een dermate ingrijpende besparing riskeert echter een weerslag te hebben op de economische groei, in de mate dat onderzoek en ontwikkeling een voorwaarde is voor duurzame economische groei. Vanwaar deze besparing?

Un tiers de la dotation pour le secrétariat polaire est supprimée, plus précisément dans le budget destiné à l'informatisation. Il se demande quelles seront les conséquences de cette mesure radicale dans ce qui était encore récemment présenté comme le projet de prestige de la Politique scientifique belge. Quel est le fondement de cette mesure? Il demande en outre si cela signifie que l'on travaillait jusqu'ici sans ordinateur dans ce service.

L'enseignement universitaire constitue une compétence "usurpée" typique: l'enseignement est, en effet, une compétence des communautés. Il estime que lorsque les Communautés souhaitent attirer des étudiants étrangers, elles doivent elles-mêmes en supporter le coût. Combien y a-t-il d'étudiants étrangers dans notre pays et quelle est la répartition entre les communautés? Enfin, il renvoie également aux observations de la Cour des comptes sur cette question.

En ce qui concerne le rapatriement de l'expertise scientifique en Belgique, l'intervenant ne retrouve aucune vision dans les documents déposés; dans quelle mesure collabore-t-on sur ce point avec les Communautés, qui ont également leurs propres programmes dans ce domaine?

M. Karel Uyttersprot (N-VA) se penche tout d'abord sur un certain nombre de postes budgétaires qui, selon lui, n'ont pas leur place dans la section 46 du budget des dépenses.

L'intervenant songe en premier lieu à l'allocation de base 12.11.14 de la division organique 61. Il présente un *amendement n° 1* (DOC 53 1944/004), qui tend à supprimer le crédit de 286 000 euros inscrit pour cette allocation de base. En effet, les frais relatifs à l'ouverture du Palais royal au public relèvent en réalité non pas du SPP Politique scientifique, mais plutôt de la liste civile, qui est allouée au Roi pour couvrir les frais liés à l'exercice de sa fonction; l'intervenant renvoie pour le surplus à la justification de son amendement.

L'intervenant estime qu'il en va de même du crédit de 24 000 euros inscrit à l'allocation de base 12.11.23 de la division organique 61 en vue de couvrir les frais relatifs à l'achat d'œuvres d'art ou d'objets d'art que le Roi remet à des personnalités étrangères lors de visites à l'étranger ou de réceptions organisées en Belgique. Il présente dès lors l'*amendement n° 2* (DOC 53 1944/004), qui tend à ramener ces crédits à zéro. L'intervenant renvoie pour le surplus à la justification de ces deux amendements.

In de dotatie voor het Poolsecretariaat wordt een derde weggeknipt, met name in het budget "bedoeld voor informatisering". Hij vraagt zich af welke de gevolgen zijn van deze verregaande ingreep in wat recent nog als het prestigeproject van het Belgische wetenschapsbeleid werd voorgesteld. Welk beleid zit hier achter? Daarnaast vraagt hij of dit betekent dat men tot nu toe werkte zonder computers op deze dienst.

Het universitair onderwijs vormt een typische zogenaamde "usurperende" bevoegdheid: onderwijs is immers een bevoegdheid van de gemeenschappen. Hij is van mening dat de Gemeenschappen er zelf dienen voor in te staan indien zij buitenlandse studenten wensen aan te trekken. Hoeveel buitenlandse studenten zijn er in ons land en welke is de verdeling over de gemeenschappen? Hij verwijst tenslotte ook naar de opmerkingen van het Rekenhof over deze aangelegenheid.

Wat de terugkeer naar België van wetenschappelijke deskundigheid betreft, vindt spreker in de documenten geen visie terug; in hoeverre wordt hier samengewerkt met de Gemeenschappen, die op dit vlak ook hun eigen programma's hebben?

De heer Karel Uyttersprot (N-VA) gaat vooreerst in op een aantal begrotingsposten die volgens hem niet thuishoren in sectie 46 van de uitgavenbegroting.

Ten eerste gaat het om basisallocatie 12.11.14 van organisatie-afdeling 61. Spreker dient een *amendement nummer 1* (DOC 53 1944/004) in dat beoogt het krediet van 286 000 euro op deze basisallocatie te schrappen. Kosten met betrekking tot de openstelling voor het publiek van het Koninkrijk Paleis zijn immers kosten die eigenlijk niet thuishoren bij de POD wetenschapsbeleid maar eerder bij de civiele lijst: de civiele lijst wordt aan de Koning toegevoerd om de kosten van de uitoefening van zijn ambt te dekken; de spreker verwijst verder naar de toelichting bij zijn amendement.

Dezelfde redenering gaat ook op, aldus de spreker, voor het onder basisallocatie 12.11.23 van organisatie-afdeling 61 opgenomen krediet van 24 000 euro ter dekking van de kosten die het mogelijk moeten maken kunstwerken of kunstvoorwerpen aan te kopen die door Zijne Majesteit de Koning aan buitenlandse prominenten worden overhandigd bij buitenlandse bezoeken of tijdens in België georganiseerde recepties. Hij dient dan ook een *amendement nummer 2* (DOC 53 1944/004) in, dat beoogt deze kredieten tot nul te herleiden en verwijst verder naar de toelichting bij de beide amendementen.

L'intervenant constate ensuite qu'environ 1 million d'euros est prévu pour les pôles d'attraction interuniversitaires (PAI), alors qu'il s'agit d'une compétence partiellement régionalisée. L'obligation imposée dans le cadre des PAI aux chercheurs du Nord et du Sud du pays de collaborer au sein de ces programmes lui semble également être en contradiction flagrante avec ce constat.

Quel est le montant des moyens budgétaires affectés aux centres "De Groote" (qui ont été créés en 1948 en vue de financer la recherche et le développement et qui fonctionnent grâce aux contributions obligatoires des entreprises)? Ne serait-il pas préférable d'appliquer également les règles de "corporate governance" dans ces centres?

Mme Isabelle Emmery (PS) s'inscrit dans l'approche volontariste du ministre. En ce qui concerne la politique spatiale, elle renvoie au memorandum de 2007 du Conseil fédéral de la politique scientifique, qui insiste sur les aspects économiques de la politique et exhorte notamment le secteur européen de la navigation aérienne et spatiale à faire appel au maximum à l'industrie européenne. En conclusion de ce document, le Conseil invite au maintien de la complémentarité des différents acteurs et de la bonne coopération avec les industries des trois Régions. Le ministre peut-il souscrire à cette approche?

M. Ronny Balcaen (Ecolo-Groen) juge, lui aussi, indispensable de numériser les collections des établissements scientifiques fédéraux (ESF). Il constate que le ministre évoque lui-même un cloisonnement. L'intervenant estime que les propositions actuelles du ministre ne plairont pas nécessairement à tous les intéressés. Il insiste toutefois sur la nécessité d'éviter une approche excessivement bureaucratique. Quelle est la vision du ministre quant à l'autonomie de ces établissements, qui seront sans doute soumis à une tutelle renforcée? Quel est le rôle qu'il entend jouer en l'espèce en tant que ministre fédéral?

M. Balcaen lit dans la note de politique générale (DOC 53 1964/21, p. 7) que les programmes "La science pour un développement durable" et "Société & avenir" sont en voie d'achèvement: ces programmes seront-ils prolongés? L'intervenant souligne qu'ils ont eu un rayonnement considérable et qu'ils portent sur des thèmes qui restent importants, même en temps de crise.

L'intervenant souhaiterait obtenir certaines garanties quant au financement du maintien des PAI.

De spreker stelt verder vast dat ook zowat 1 miljoen euro wordt uitgetrokken voor de interuniversitaire attractiepolen (IUAP) terwijl het hier deels om een gewestelijke bevoegdheid gaat. Ook haaks op deze vaststelling staat de verplichting in de IUAP dat onderzoekers uit het Noorden en uit het Zuiden van het land in deze programma's moeten samenwerken.

Hoeveel budgettaire middelen gaan verder naar de zogenaamde centra De Groote (die in 1948 werden opgericht met het oog op de financiering van onderzoek en ontwikkeling en die werken met verplichte bijdragen van de ondernemingen)? Zou het niet beter zijn om de regels van "corporate governance" ook in deze centra toe te passen?

Mevrouw Isabelle Emmery (PS) wenst zich in te schrijven in de voluntaristische benadering van de minister. Wordt het ruimtevaartbeleid betreft verwijst zij naar het memorandum van de Raad voor het wetenschapsbeleid van 2007, waarin de economische aspecten van het beleid worden benadrukt en waarin onder meer wordt gevraagd dat de Europese lucht- en ruimtevaartsector maximaal een beroep zouden doen op de Europese industrie. Het document besluit met te vragen naar de voortzetting van de bestaande complementariteit tussen de verschillende actoren en van de goede samenwerking met de industrieën van de drie Gewesten. Kan de minister deze benadering onderschrijven?

De heer Ronny Balcaen (Ecolo-Groen) steunt de noodzakelijke digitalisering van de collecties van de federale wetenschappelijke instellingen (FWI). Hij stelt vast dat de minister zelf spreekt van een cloisonnering en meent dat de huidige voorstellen van de minister niet per se bij alle betrokkenen in goede aarde zullen vallen. Hij pleit er wel voor om een excessieve bureaucratische benadering te vermijden. Welke visie heeft de minister op de autonomie van deze instellingen, die wellicht meer dan in het verleden onder een zekere voogdij zouden worden geplaatst? Hoe ziet de minister zelf zijn rol hier als federaal minister?

In de beleidsnota (DOC 53 1964/21, blz. 7) leest de heer Balcaen dat de programma's "wetenschap voor een duurzame ontwikkeling" en "samenleving voor de toekomst" op het punt staan af te lopen: zullen deze programma's worden verlengd? Zij hebben immers voor veel uitstraling gezorgd en het gaat over belangrijke thema's ook in tijden van crisis.

Inzake de IUAP kreeg hij graag enige garanties met betrekking tot de financiering van het voortbestaan ervan.

De quelle façon le ministre compte-t-il stimuler dans le futur la coopération entre l'ESF et le monde académique des universités?

Enfin, en ce qui concerne les projets bilatéraux, la note de politique générale évoque notamment les pays prioritaires: quels seront les critères appliqués à cet égard? Y a-t-il un lien avec la politique menée en matière de coopération au développement? De quels thèmes scientifiques s'agit-il?

M. Peter Logghe (VB) se rallie tout d'abord à l'observation des intervenants précédents concernant l'absence de vision globale; il souhaite également souligner qu'il se rallie aux deux amendements des intervenants précédents.

En ce qui concerne les PAI, l'intervenant constate que la septième phase a déjà démarré le 22 juin 2011 pour un total de crédits de 156 millions d'euros. À l'issue de cette septième phase, le programme sera toutefois transféré intégralement aux Communautés. Un accord de coopération sera conclu à cette fin: quand cela se fera-t-il, étant donné que cette septième phase ne se terminera qu'en 2016?

En ce qui concerne la participation industrielle des entreprises belges au projet Airbus A350, il s'agit d'un total de 178 millions d'euros de crédits. À cet égard, les retombées pour les entreprises belges (sous la forme de commandes) sont essentielles: à ce propos, l'intervenant demande les chiffres concrets de ces retombées, en termes d'emplois et de commandes auprès de nos entreprises, ainsi que la ventilation régionale de ces données.

L'intervenant estime que c'est à tort que le soutien à la recherche et au développement se situe au niveau fédéral et qu'il devrait être transféré le plus rapidement possible aux Régions.

M. Logghe demande ensuite au ministre quelle est sa réaction aux observations de la Cour des comptes sur les crédits d'engagement relatifs à la septième phase des PAI.

L'intervenant trouve enfin, en pages 44-46 de la justification (DOC 53 1945/21), une longue liste d'organisations, de groupements et de centres internationaux de recherche, ainsi que d'académies subventionnés par la Belgique pour un montant total d'environ 650 000 euros. Bien qu'en soi, les aides accordées à ces institutions ne soient pas un problème, l'intervenant demande si une évaluation est prévue, dans l'affirmative, quelles en sont les modalités et si le ministre a une idée des

Welke impulsen zal de minister verder geven voor de samenwerking tussen de FWI enerzijds en de academische wereld van de universiteiten anderzijds?

Bij de bilaterale projecten tenslotte is onder andere sprake van prioritaire landen: welke criteria zullen hiervoor worden gebruikt? Is er een verband met het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking? Over welke wetenschappelijke thema's gaat het?

De heer Peter Logghe (VB) sluit zich eerst aan bij de opmerking van vorige sprekers met betrekking tot het gebrek aan globale visie; hij wenst ook zijn goedkeuring voor de twee amendementen van de vorige sprekers uit te drukken.

Inzake de IUAP stelt spreker vast dat de zevende fase op 22 juni 2011 is van start gegaan voor een totaal aan kredieten van 156 miljoen euro. Na afloop van deze zevende fase zal het programma echter integraal aan de Gemeenschappen worden overgedragen. Hiertoe zal een samenwerkingsakkoord worden afgesloten: wanneer zal dit gebeuren, gezien deze zevende fase pas afloopt in 2016?

Aangaande de industriële deelname van Belgische bedrijven aan het A350-Airbusproject, gaat het om een totaal van 178 miljoen euro kredieten. Hierbij is de return naar Belgische bedrijven (onder de vorm van bestellingen) essentieel: in dit verband vraagt spreker concrete cijfers voor deze return in termen van tewerkstelling en bestellingen bij onze ondernemingen, evenals de regionale opsplitsing van deze gegevens inzake return.

De steun van de federale regering voor onderzoek en ontwikkeling bevindt zich voor spreker ten onrechte op het federale niveau en dient zo snel mogelijk te worden overgedragen aan de Gewesten.

Vervolgens vraagt de heer Logghe de reactie van de minister op de opmerkingen van het Rekenhof met betrekking tot de vastleggingskredieten voor de zevende fase van de IUAP.

Ten slotte vindt spreker op bladzijde 44-46 van de verantwoording (DOC 53 1945/21) een lange lijst van internationale organisaties, groeperingen en centra voor onderzoek, evenals academiën, waaraan België een bijdrage geeft, voor een totaal van zowat 650 000 euro. Hoewel er op zichzelf niets mis is met de steun aan deze instellingen vraagt spreker of en hoe hier een evaluatie is voorzien en of de minister inzicht heeft in de wetenschappelijke resultaten van deze instellingen. Bestaan

résultats scientifiques de ces institutions. Existe-t-il certains critères en vertu desquels la contribution belge pourrait éventuellement être supprimée?

M. Joseph George (cdH) constate que la note de politique générale annonce une évaluation approfondie de la base antarctique belge: il souhaiterait qu'une telle évaluation soit également effectuée dès que possible pour les organes qui la composent.

En ce qui concerne Agora et les ESF, l'intervenant demande au ministre de faire rapidement connaître ses priorités stratégiques.

Rappelant par ailleurs l'intéressante visite rendue au Musée royal de l'Afrique centrale de Tervuren au cours de la législature précédente, il demande si le ministre ne pourrait pas proposer à la commission de visiter une autre institution au cours de la présente législature?

Enfin, l'intervenant renvoie aux aspects liés à la sécurité et à la défense de la politique spatiale, dont l'importance ne cesse de croître. C'est intéressant car il existe de nombreuses zones d'ombres tant au sein des pays qu'entre les États: il songe entre autres à toutes sortes de trafics illégaux. Dans cette optique, la politique spatiale européenne est très importante.

Mme Ann Vanheste(sp.a) demande des précisions quant à l'évaluation annoncée de la base de recherche belge en Antarctique. Elle souhaiterait en outre des explications au sujet de la clé de répartition entre les régions utilisée en ce qui concerne les crédits alloués au domaine aérospatial et au sujet des précisions pour l'avenir. Y a-t-il de la place pour une politique spatiale belge indépendante de celle de l'ESA?

Enfin, elle demande où en est la numérisation des collections. Le ministre soutient-il l'idée d'un accès libre?

M. Jef Van den Bergh (CD&V) constate que 10 des 15 établissements scientifiques fédéraux relèvent du SPP Politique scientifique. La page 10 de la note de politique générale (DOC 53 1964/2) souligne le rôle essentiel des ESF dans la conservation du patrimoine commun aux Belges. Leur notoriété auprès du public en tant que grands musées et leur rôle important de vecteurs culturels sont une source de tension avec la mission scientifique de ces établissements.

La même note annonce vouloir créer davantage de synergies entre les ESF et cette annonce suscite des inquiétudes sur le terrain, notamment auprès du pôle "Art". Comment cela se passera-t-il concrètement?

er bepaalde criteria voor het eventueel schrappen van de Belgische bijdrage?

De heer Joseph George (cdH) stelt vast dat volgens de beleidsnota een grondige evaluatie zal gebeuren van het Zuidpoolstation: graag zag hij zo snel mogelijk dergelijke evaluatie ook plaatsvinden voor de samenstellende organen ervan.

Inzake Agora en FWI vraagt spreker dat de minister snel inzage zou geven in zijn strategische prioriteiten.

Hij verwijst verder naar het interessante bezoek aan het Koninkrijk Museum voor Midden Afrika in Tervuren tijdens de vorige legislatuur: wellicht heeft de minister een suggestie om eventueel tijdens deze legislatuur eens een andere instelling met deze commissie te bezoeken?

Ten slotte verwijst spreker naar de aan belang winnende veiligheids- en defensie-aspecten van het ruimtevaart beleid. Dit is interessant omdat er vele grijze zones bestaan zowel binnen als tussen Staten: hij verwijst onder meer naar allerlei illegale trafieken. Het Europese ruimtevaartbeleid is in dat opzicht zeer belangrijk.

Mevrouw Ann Vanheste (sp.a) vraagt meer toelichting bij de aangekondigde evaluatie van het onderzoeksstation op Antarctica. Daarnaast vraagt ze uitleg over de gehanteerde verdeelsleutel tussen de gewesten met betrekking tot kredieten voor lucht en ruimtevaart en de prognoses voor de toekomst. Is er ruimte voor een Belgisch ruimtevaartbeleid naast en los van de ESA?

Ten slotte vraagt zij een stand van zaken in verband met het digitalisering van de collecties. Steunt de minister het idee van "open access"?

De heer Jef Van den Bergh (CD&V) stelt vast dat 10 van de 15 federale wetenschappelijke instellingen onder de POD wetenschapsbeleid ressorteren. De beleidsnota (DOC 53 1964/2) verwijst op bladzijde 10 naar de essentiële rol van de FWI bij de conservatie van het gemeenschappelijk patrimonium van de Belgen. De bekendheid bij het publiek als grote musea en de belangrijke rol als cultuurdragers creëren een spanning met de wetenschappelijke missie van deze instellingen.

Dezelfde nota kondigt aan meer synergieën te willen creëren tussen de FWI en deze aankondiging zorgt voor onrust op het veld, onder andere bij de Pool "Kunst". Hoe zal dit concreet gebeuren? Wordt het overgelaten

Est-ce laissé à l'appréciation des directeurs? Une concertation est-elle prévue? L'intervenant sait, par exemple, que le directeur du Palais des Beaux-Arts a des idées concernant l'intégration qui inquiètent, par exemple, l'Institut royal du patrimoine artistique. Existe-t-il une vision de la future structure? Y a-t-il des situations comparables à l'étranger?

En ce qui concerne le Musée des instruments de musique, la presse fait état du "délabrement des installations techniques". Que peut-on faire en matière de maintenance et de management?

L'intervenant fait enfin observer que des synergies et des collaborations peuvent également être développées avec des établissements flamands et wallons: c'est ainsi que des représentants des Communautés siègent au conseil d'administration de l'Institut géographique national.

B. Réponses du ministre

À M. George, le ministre répond qu'il fera examiner par son cabinet quel établissement la commission pourrait visiter.

En ce qui concerne Airbus, il précise que l'aide fédérale est octroyée sous la forme d'"avances récupérables", faute de quoi elle pourrait être considérée comme aide d'État non admise. Cette aide est calculée sur la base des contrats en cours: il ne s'agit pas d'une économie, mais d'un instantané de la situation en 2012.

La digitalisation est un projet de grand envergure pour des collections d'une valeur estimée à plus de 6 milliards. Plus la digitalisation est importante, plus les possibilités de mise à disposition et donc de rayonnement sont nombreuses. Le ministre renvoie à l'idée d'un "Mundaneum" ou musée du monde entier, née au XIXe siècle et qui était du reste d'origine belge. Les investissements actuels de quelque 4 millions d'euros sont insuffisants et diverses nouvelles modalités sont analysées, notamment des formes de partenariat public-privé (PPP): les propositions en la matière feront l'objet d'une analyse juridique.

Les crédits pour les étudiants étrangers sont une compétence résiduelle de l'autorité fédérale, dont la clé de répartition est fixée; l'autorité fédérale se borne en fait à jouer un rôle d'intermédiaire en ce qui concerne les dotations aux Communautés.

En ce qui concerne les deux amendements de M. Uyttersprot, le ministre souligne que le premier

aan de directeurs? Is er overleg voorzien? Spreker weet bijvoorbeeld dat de directeur van het Paleis voor Schone Kunsten ideeën heeft met betrekking tot de integratie die bijvoorbeeld het Koninklijk instituut voor het kunstpatrimonium ongerust maken. Bestaat er een visie op de toekomstige structuur? Zijn er vergelijkbare situaties in het buitenland?

Voor het Muziekinstrumentenmuseum is er in de pers sprake van "de erbarmelijke staat van de technische installaties". Wat kan er gebeuren inzake onderhoud en management?

Ten slotte merkt spreker op dat ook synergieën en samenwerking mogelijk zijn met Vlaamse en Waalse instellingen: zo heeft het Nationaal geografisch instituut vertegenwoordigers van de Gemeenschappen in zijn raad van bestuur.

B. Antwoorden van de minister

Ter attentie van de heer George antwoordt de minister dat hij zijn kabinet laat onderzoeken welke instelling de commissie zou kunnen bezoeken.

Inzake Airbus verduidelijkt hij dat de federale steun plaats heeft onder de vorm van "terugvorderbare voorschotten", zoniet zou dit als niet toegelaten staatssteun kunnen worden beschouwd. Deze steun wordt berekend op basis van de lopende contracten: het gaat niet om een besparing maar een momentopname van de toestand in 2012.

De digitalisering is een zeer groot project voor collecties waarvan de waarde op meer dan 6 miljard euro wordt geschat. Hoe meer digitalisering hoe meer mogelijkheden voor terbeschikkingstelling en dus uitstraling. De minister verwijst naar het overigens van oorsprong Belgische idee uit de 19^e eeuw van een "Mundaneum" of museum van de hele wereld. De huidige investeringen van ongeveer 4 miljoen euro per jaar zijn onvoldoende en er worden diverse nieuwe modaliteiten onderzocht, onder andere vormen van publiek private samenwerking (PPS): de voorstellen in dit verband zullen het voorwerp uitmaken van een juridische analyse.

De kredieten voor buitenlandse studenten zijn een residuaire bevoegdheid van de federale overheid, met een vastgestelde verdeelsleutel; de federale overheid is eigenlijk gewoon een doorgeefluik, met dotaties aan de Gemeenschappen.

Wat de twee amendementen van de heer Uyttersprot aangaat, benadrukt de minister dat het

amendement concerne l'ouverture du Palais royal au grand public pendant quelques jours par an. Il estime qu'en l'occurrence, il ne s'agit pas d'une mission du Roi, le département payant dès lors les frais relatifs à la surveillance et à la location des tapis installés lors de cette ouverture. Le même raisonnement s'applique au second amendement: il s'agit, en l'espèce, de présents que le Roi remet *ex officio* en tant que chef d'État. Ce faisant, le Roi choisit d'ailleurs des produits des différentes régions de notre pays. Aux yeux du ministre, il paraît dès lors normal que ces dépenses ne soient pas prises en charge par la liste civile. Il fait également observer que les crédits prévus à ces deux postes diminuent de 7 %.

Le ministre comprend mieux l'observation relative à la Fondation Prince Laurent, mais souligne qu'un tel chercheur n'a jamais été recruté et que l'on n'a donc pas dépensé un euro à cet effet. Il ajoute que le thème des méthodes alternatives à l'expérimentation animale lui tient particulièrement à cœur.

Le ministre regrette par ailleurs la régionalisation à terme des PAI. Dans l'intervalle, ils sont toutefois prolongés jusqu'en 2016; leur plus-value est qu'ils font collaborer des chercheurs des différentes communautés.

La navigation aérienne et la navigation spatiale sont importantes pour notre pays, notamment pour la région de Charleroi, que le ministre connaît bien. Il est difficile d'en calculer l'impact en termes d'emploi: on estime que les seuls programmes spatiaux de la Politique scientifique fédérale ont directement généré entre 1 300 et 1 800 emplois industriels et scientifiques.

En ce qui concerne les projets de réorganisation des ESF et des musées, la discussion est en cours depuis longtemps et, chez certains intéressés, les passions s'enflamment — sans doute (trop). Le ministre n'a pas d'*a priori* à cet égard et l'accord de gouvernement laisse une grande marge de manoeuvre en l'espèce, moyennant certes le respect de deux principes: d'une part, la réalisation d'économies d'échelle (la centralisation d'une série de fonctions administratives comme, par exemple, la formation, les achats, les services juridiques, etc.) et, d'autre part, le constat que, dans le domaine de la recherche et de la muséographie, il est utile de disposer d'une certaine masse critique, d'où le regroupement en différents "Pôles", qui permettra d'accroître la visibilité et le rayonnement international.

Le ministre a en outre confirmé qu'une augmentation des synergies entre les ESF et le monde académique

premier amendement handelt over de openstelling van het Koninklijk Paleis voor het grote publiek gedurende enkele dagen per jaar. Hij is van mening dat het hier niet gaat om een opdracht van de Koning en het departement betaalt dan ook de kosten voor bewaking en voor de huur van de tapijten die worden geïnstalleerd bij deze openstelling. Dezelfde redenering geldt voor het tweede amendement: het gaat hier om geschenken die de koning *ex officio*, als staatshoofd, overhandigt. Hierbij kiest de Koning trouwens voor producten uit de verschillende gewesten van ons land. Het lijkt de minister dan ook normaal dat deze uitgaven niet ten laste vallen van de civiele lijst. Hij merkt nog op dat er voor beide posten sprake is van een daling met 7 % van de kredieten.

De minister heeft meer begrip voor de opmerking met betrekking tot de Stichting Prins Laurent, maar benadrukt dat er nooit een dergelijke onderzoeker is aangeworven en er dus ook geen euro hiervoor is uitgegeven. Hij voegt daaraan toe dat het thema van de alternatieve methoden voor dierproeven hem zeer na aan het hart ligt.

Verder betreurt de minister het feit dat de IUAP op termijn worden geregionaliseerd. Ondertussen zijn ze echter wel verlengd tot in 2016; de toegevoegde waarde bestaat erin dat ze de onderzoekers uit de verschillende gemeenschappen doen samenwerken.

Lucht- en ruimtevaart zijn belangrijk voor ons land onder andere voor de streek van Charleroi, die de minister goed kent. Het is moeilijk om het impact ervan qua tewerkstelling te berekenen: naar schatting hebben alleen al de ruimtevaartprogramma's van het federaal Wetenschapsbeleid tussen 1 300 en 1 800 industriële en wetenschappelijke banen opgeleverd.

Inzake de reorganisatieprojecten van de FWI en de musea is de discussie reeds lang aan de gang en zijn de passies bij sommige betrokkenen wellicht (al te) hoog opgelaaaid. De minister heeft hierover geen *a priori*'s en het regeerakkoord laat hier een grote ruimte, mits weliswaar twee principes: enerzijds het realiseren van schaalvoordelen (het centraliseren van een aantal administratieve functies bijvoorbeeld vorming, aankoop, juridische dienst, enzovoort) en anderzijds de vaststelling dat op gebied van onderzoek en van de museografie een bepaalde kritische massa nuttig is, vandaar de hergroepering in de verschillende "Polen", hetgeen de zichtbaarheid en de internationale uitstraling verhoogt.

De minister bevestigde verder dat een toename van de synergieën tussen de FWI en de academische wereld

était souhaitable. L'on pourrait ainsi envisager d'exiger, comme pour le FNRS, une affiliation à une université.

Ce raisonnement vaut également pour les musées: Bruxelles dispose d'un patrimoine exceptionnel, qui est insuffisamment valorisé: un article du journal "Le Monde" du 9 janvier 2012 constatait, par exemple, une augmentation du nombre de visiteurs pour les institutions culturelles en France telles que le Louvre, le Quai d'Orsay et Beaubourg, au cours des dix dernières années. La Belgique ne parvient toutefois pas suffisamment à développer des réalisations comparables: le ministre mentionne, à titre d'exemple, la création possible d'un musée d'art moderne ou d'un musée d'art nouveau, qui serait par exemple installé dans le bâtiment "Old England", juste à côté de l'actuel musée Magritte. Une telle réorganisation de l'offre muséale renforcerait nettement l'attractivité de Bruxelles et de la Belgique.

Il est par ailleurs correct que les programmes "La Science pour un développement durable" et "Société et Avenir" touchent à leur fin, mais ils seront remplacés par un "programme-cadre" unique axé sur six thèmes spécifiques (le ministre renvoie à cet égard à la note de bas de page de la page 4 de son exposé introductif).

À l'attention de M. Logghe, le ministre répond que les deux dimensions sont positives et nécessaires: d'une part, une certaine dispersion, c'est-à-dire que l'on tente d'être présent partout autant que possible, afin de ne pas rater d'opportunités dans les grands programmes de recherche internationaux, et, d'autre part et en même temps, la recherche constante d'une certaine masse critique.

En ce qui concerne la Base Antarctique et le secrétariat polaire, le ministre aura un entretien avec M. Alain Hubert en mars 2012. Il constate que le dispositif actuel (*International Polar Foundation*, Secrétariat polaire) peut conduire à des conflits d'intérêts. Par conséquent, le ministre a demandé une analyse juridique des textes concernés.

C. Répliques

M. Karel Uyttersprot (N-VA) demande une réponse à sa question concernant les centres De Groote.

Le ministre répond que ces centres ne relèvent pas de la compétence du SPP Politique scientifique et que le lien qu'ils avaient avec ce département disparaîtra en même temps que les "pôles d'attraction technolo-

wenselijk is. Zo zou men kunnen overwegen om zoals voor het FNRS, te eisen dat men zich affilieert met een welbepaalde universiteit.

Bovenstaande redenering geldt ook voor de musea: Brussel heeft een buitengewoon patrimonium, dat onvoldoende wordt gevaloriseerd: in een artikel in de krant "Le Monde" van 9 januari 2012 wordt onder meer vastgesteld dat het bezoek aan culturele instellingen in Frankrijk, zoals het Louvre, de Quai d'Orsay en Beaubourg de laatste 10 jaar is toegenomen. België slaagt er echter onvoldoende in vergelijkbare realisaties op poten te zetten: de minister vermeldt bij wijze van voorbeeld de mogelijke creatie van één enkel museum voor moderne kunst of een museum voor art nouveau, dit laatste bijvoorbeeld in het gebouw "Old England", vlakbij het huidige museum-Magritte. Een dergelijke reorganisatie van het museaal aanbod zou de aantrekkelijkheid van Brussel en België sterk verhogen.

Het is verder correct dat de programma's "wetenschap voor een duurzame ontwikkeling" en "samenleving en toekomst" bijna afgelopen zijn maar ze zullen worden vervangen door een uniek "kaderprogramma" rond zes vooraf welbepaalde thema's (de minister verwijst hiervoor naar de voetnoot op bladzijde 4 van zijn inleidende uiteenzetting).

Ter attentie van de heer Logghe antwoordt de minister dat beide dimensies goed en nodig zijn: zowel een zekere dispersie, waarbij men ernaar streeft om overal zoveel mogelijk aanwezig te zijn, teneinde geen opportuniteiten in de grote internationale onderzoeksprogramma's te missen, en anderzijds en tegelijk een blijven streven naar een welbepaalde kritische massa.

Wat de basis op Antarctica en het Poolsecretariaat betreft, zal de minister in maart 2012 een gesprek hebben met de heer Alain Hubert. Hij stelt vast dat de huidige structuur (*International Polar Foundation* en Poolsecretariaat) aanleiding zou kunnen geven tot belangenconflicten. Bijgevolg heeft de minister om een juridische analyse gevraagd van de betrokken teksten.

C. Replieken

De heer Karel Uyttersprot (N-VA) vraagt een antwoord op zijn vraag met betrekking tot de centra De Groote.

De minister antwoordt dat deze centra niet onder de bevoegdheid vallen van de POD wetenschapsbeleid en dat de band die ze met dit departement hadden gaat verdwijnen samen met de "technologische attractiepolen",

giques”, que l’on a décidé de régionaliser (zéro euro de crédits d’engagement en 2012).

M. Ronny Balcaen (Ecolo-Groen) fait remarquer que le ministre évite de répondre aux questions concernant le financement des PAI: pourquoi n’a-t-on pas prévu de crédits d’engagement pour 2012? Le ministre peut-il offrir des garanties en la matière en ce qui concerne un éventuel ajustement budgétaire? Pour ce qui est de la régionalisation des ESF, des économies d’échelle sont théoriquement toujours possibles, mais si on aborde les choses de manière irréfléchie, une telle approche peut, en réalité, parfois engendrer plus de coûts que d’économies.

M. Peter Logghe (VB) n’a pas reçu de réponse aux observations de la Cour des comptes concernant les engagements pour la phase sept du PAI.

M. Jef Van den Berghe (CD&V) entend surtout résonner, dans l’explication du ministre concernant la réorganisation des ESF, le discours d’un seul directeur: cette approche ne pourra porter ses fruits que si elle est soutenue pleinement par toutes les parties concernées.

III. — VOTES

La commission émet, par 10 voix contre 5, un avis négatif sur les amendements n°s 1 et 2 (DOC 53 1944/004).

La commission émet ensuite, par 9 voix contre 6, un avis positif sur la section 46 – SPP Politique scientifique du projet du budget général des dépenses pour l’année budgétaire 2012.

La rapporteuse,

Katrin JADIN

La présidente,

Liesbeth VAN der AUWERA

waarvoor werd besloten tot regionalisering (nul euro vastleggingskredieten in 2012).

De heer Ronny Balcaen (Ecolo-Groen) merkt op dat de minister de vragen over de financiering van de IUAP ontwijkt: waarom werd voor 2012 niet in vastleggingskredieten voorzien? Heeft de minister hier waarborgen met betrekking tot een eventuele begrotingsaanpassing? Wat betreft de regionalisering van de FWI zijn schaalvoordelen theoretisch altijd mogelijk, maar wanneer ondoordacht aangepakt, kan een dergelijke benadering in de realiteit soms meer kosten dan ze bespaart.

De heer Peter Logghe (VB) kreeg geen antwoord op de opmerkingen van het Rekenhof met betrekking tot de vastleggingen voor fase zeven van de IUAP.

De heer Jef Van den Bergh (CD&V) hoort in de uitleg van de minister met betrekking tot de reorganisatie van de FWI vooral het discours van één enkele directeur doorklinken: deze benadering zal echter alleen lukken als ze maximaal wordt gedragen door alle betrokkenen.

III. — STEMMINGEN

De commissie brengt hierop met 10 tegen 5 stemmen een negatief advies uit over de amendementen nrs 1 en 2 (DOC 53 1944/004) van de heer Uyttersprot.

Vervolgens brengt de commissie met 9 tegen 6 stemmen een positief advies uit over sectie 46 – POD Wetenschapsbeleid van het ontwerp van algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2012.

De rapporteur,

Katrin JADIN

De voorzitter,

Liesbeth VAN der AUWERA